

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

GEZONDHEIDS- CONFERENTIE VACCINATIE

Parallelsessie
Laagdrempelig en duurzaam aanbod

25 JANUARI 2024 - BRUSSEL

Praktisch

Gelieve vragen te bewaren tot het einde van de sessie en/of de pauze.

Tijdens de sessie zullen enkele vragen gesteld worden. We ontvangen graag jullie input via Slido.

Scan de QR code
Of surf naar: slido.com
en voeg de code in: #vaccin-aanbod
(Je zal nu nog geen vragen zien)

Netwerk: Tanneurs
Code: Winepalace1902

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Agenda

- ▶ Getuigenis uit het werkveld: CLB
- ▶ Geschiedenis laagdrempelig aanbod
- ▶ Traject naar de gezondheidsdoelstelling
- ▶ Mogelijke acties

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Getuigenis CLB

*Leen De Schampeleire
arts CLB GO! Fluxus*

Vaccinatieopdracht CLB

cfr. Decreet leerlingenbegeleiding (2018)

- ▶ Gratis vaccinaties aanbieden en vaccineren
 - Bij toestemming ouder(s) en leerling
- ▶ De vaccinatiestatus bewaken van leerlingen
 - Ontbrekende vaccinaties aanbieden en toedienen van inhaalvaccinaties
- ▶ Volgens Richtlijn of Standaard Vaccinaties = handleiding voor kwaliteitsvolle vaccinatie in CLB
 - Vlaamse Wetenschappelijke Vereniging Jeugdgezondheidszorg (VWVJ)

Systematisch contact en vaccinaties

- ▶ Elke leerling die schoolloopt in Vlaanderen of huisonderwijs volgt
 - Verplicht systematisch contactmoment (medisch onderzoek) per leeftijd
 - Bij weigering → onderzoek bij huisarts
- ▶ Ouders mogen aanwezig zijn bij consult van 6-, 9-, en 11-jarigen
 - Belang van vaccinaties wordt besproken
- ▶ Belang van kleuterconsult met ouder(s)= 3-jarigen of eerste kleuterklas
 - Breed consult met ouder(s): gezinssituatie, leefgewoonten, welbevinden
 - Gesprek over vaccinaties + vaccinatiestatus wordt opgevraagd

Systematisch contact en vaccinaties

- ▶ Bij vaccinatietwijfel of vaccinatiewantrouwen → gesprek tussen pmw/arts en ouder(s)
 - Belang van “Good practices”: toestemming gesprek, begrip, ...
- ▶ Aanbieden van vaccinaties op leeftijd → zie vaccinatieschema Departement Zorg
- ▶ Schooljaar 2023-2024 → 2^e dosis tegen mazelen op leeftijd 9 jaar
 - cfr aanbevelingen WHO
 - Vaccinatie MMR 4^e en 5^e leerjaar

Systematisch contact en vaccinaties

- ▶ Toestemmingen vaccinatie worden 2x uitgedeeld + ouders opbellen
- ▶ Bij verschillende antwoorden ouders (niet samenwonend/gescheiden) → ouders steeds opbellen
- ▶ Vaccinatieteam Kempen → werkt zeer laagdrempelig
- ▶ De bekwame leerling → volgen van wettelijke bepalingen
- ▶ Binnenkort CLB-online (proeffase) → drempelverlagend + GDPR proof

Aanbod ATNK-OKAN algemeen

- ▶ Decretaal onthaalmoment voor elke anderstalige nieuwkomer
 - Warm onthaal door CLB om integratie en participatie in schoolse context te bevorderen
 - Vaccinatiestatus bekijken/bespreken
- ▶ Bijkomend systematisch contact bij ATNK-leerling (3j, 6j, 9j, 11j, 14j of S3)
- ▶ Belang van laagdrempelige aanpak
 - Folder "CLB in 7 vragen" in eigen taal
 - Opvragen vaccinatiegegevens

Aanbod ATNK-OKAN

basis- en secundair onderwijs

- ▶ Administratief (multiculturele) medewerker mailt ouder(s)
 - Folder CLB in 7 vragen + vraag voor vaccinatiegegevens
 - Plant afspraak in en regelt tolk
- ▶ Decretaal onthaalmoment door pmw (eventueel videotolk + vertaalapp)
- ▶ Opstellen vaccinatieschema door CLB-arts (belang registratie Vaccinnet!)
- ▶ Ondersteuning door PLG POC + netoverschrijdende handvatten voor kwaliteitsvolle werking + vaccinaties → ondersteuning door ISC

Aanbod ATNK-OKAN basis- en secundair onderwijs

- ▶ Decretaal onthaalmoment soms in asielcentrum (Lint)
 - Vb. Okan Café Lint (school, CLB, kinderopvang, OCMW, ...)
 - (Video)tolken om laagdrempelig te werken
- ▶ Zeer grote stijging nieuwe ATNK
 - fysiek onthaalmoment voor elke ANTK praktisch zeer moeilijk = zeer grote uitdaging
- ▶ ATNK frequent veranderen schoolloopbaan -> recente netoverschrijdende afspraken gelijkgerichte registratie in LARS
 - Ondersteuning van PLG POC + koepels andere netten
 - Mogelijkheid om laagdrempelig en duurzaam te werken

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

► Contactgegevens

Leen De Schampheleire, arts CLB GO! Fluxus,
leen.de.schampheleire@goclbf Fluxus.be

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Geschiedenis laagdrempelig aanbod

Dirk Wildemeersch

Uptake van vaccinaties

- ▶ 3C-model (confidence, complacency, convenience) van de SAGE* werkgroep die de WHO adviseert
- ▶ Vertrouwen (vaccins, vaccinatiebeleid, zorgverstrekkers,...) uiteraard niet enige element
- ▶ In deze sessie vooral aandacht aan elementen rond “Convenience”
 - Individuele betaalbaarheid
 - Publieke betaalbaarheid vaccinatieprogramma
 - Passen plaats en tijdsmoment voor de te vaccineren persoon?
 - Geraakt persoon fysiek bij een vaccinator?
 - Socio-culturele support voor vaccinatie
 - Kwaliteit van het vaccinatieprogramma
- ▶ In wat volgt, focus op “basisvaccinatie”

* SAGE: Strategic Advisory Group of Experts on Immunization

Basisaspecten

- ▶ Expliciete keuze voor vrijwilligheid
- ▶ Voor wie wenst gevaccineerd te worden, de mazen in het vaccinatienet zo klein mogelijk maken via aspecten van:
 - De gezondheidszorgstructuur
 - De vaccinatoren
 - De vaccins
 - De te vaccineren persoon en diens socio-culturele context
 - Kwaliteit van het vaccinatieprogramma

Verwevenheid en overlappingsen tussen deze elementen

De gezondheidszorgstructuur

- ▶ Expliciete keuze voor “een dubbel hybride systeem” met:
 - Een diversiteit in wijze van ter beschikking stellen vaccin
 - × “Gratis” programma → Vlaams VaccinatieProgramma (VVP)
 - × Gedeeltelijk terugbetaalde vaccins → RIZIV (federaal)
 - × Betalende vaccins
 - Een diversiteit aan “diensten” voor toediening
 - × Gestructureerde preventiediensten met “gratis” dienstverlening
 - Kind en Gezin / Opgroeien (openbaar)
 - Schoolgezondheidsdiensten (openbaar)
 - Bedrijfsgezondheidsdiensten (privaat)
 - × Private artsen in deels terugbetaalde diensten
 - Huisartsen
 - Specialisten

De gezondheidszorgstructuur (kinderen/jongeren)

- ▶ Bulk ($\pm 80\%$ *) vaccinaties door openbare gestructureerde preventie
 - Kind en Gezin / Opgroeien
 - Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB)
 - × Decreet leerlingenbegeleiding (27/04/2018)
 - art. 4 §2 2° “Het aanbieden van vaccinaties ...”;
 - art. 9 “**Geen verzet mogelijk** van leerling of ouder tegen uitvoering **systematische contact.**”
 - × Besluit VR tot operationalisering leerlingenbegeleiding (01/06/2018)
 - art 2 aanbod vaccinaties + **actieve medewerking school**
 - art 3-7 **systematische contacten** 1ste kleuter; 1ste, 4de, 6de lj.; 3de sec (→ “controle van de vaccinatiestatus”)
 - art. 9 het centrum
 - ▶ controleert de vaccinatiestatus
 - ▶ biedt vaccinaties en inhaalvaccinaties aan.
 - ▶ **draagt optimaal bij tot vaccinatiegraad 95%** in doelpopulatie centrum

* grootte-orde en verschillend van vaccin tot vaccin

$\pm 80\%$
openbare
gestructureerde
preventie

De gezondheidszorgstructuur (kinderen/jongeren)

- ▶ Gaten ($\pm 15\%^*$) vaccinaties door private artsen
 - Pediaters
 - Huisartsen
 - Andere
- ▶ Gaatjes ($\pm 5\%^*$)
 - Mobiele vaccinatieteam voor minder bereikte groepen (private scholen, woonwagenebewoners, daklozen,...)
 - we realiseren die moeilijkst te bereiken 5% wel niet, ondanks grote inspanningen

* grootte-orde en verschillend van vaccin tot vaccin

$\pm 80\%$
openbare
gestructureerde
preventie

$\pm 15\%$
private artsen

$\pm 5\%$

De vaccinatoren

► Artsen

► Verpleegkundigen

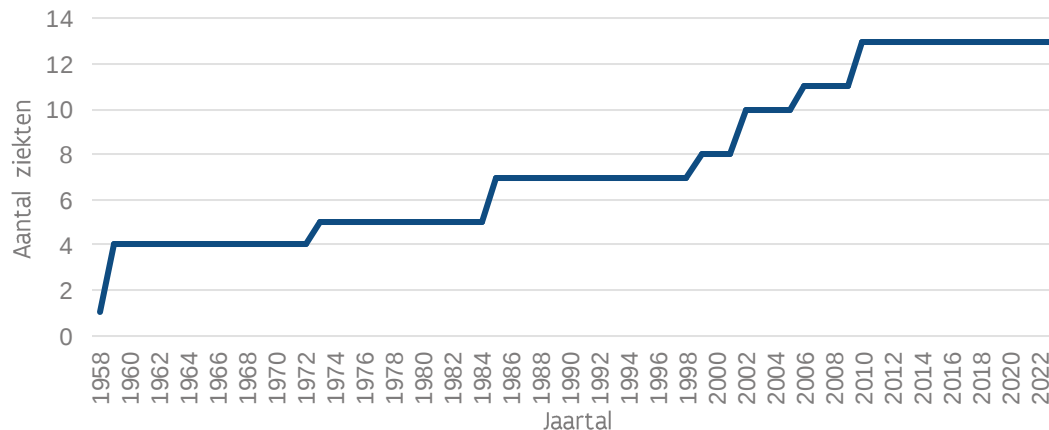
- Positieve KAGB-adviezen (1998 en, op vraag van Vlaamse Overheid, 2015): toediening van een vaccin door verpleegkundige onder bepaalde voorwaarden, in afwezigheid van een arts
- BS 30/03/2016 → vanaf 09/04/16 zelfstandig vaccineren zonder aanwezigheid arts. (Toedienen vaccin van C- naar B2-handeling)

► Apothekers

- Positief KAGB-advies (2021): vaccinatie voor Covid-19
 - × BS 11/03/2022 → toelating, mits opleiding (tot eind 2024)
- Positief KAGB-advies (2019, op vraag Vlaamse Overheid): de mogelijkheid tot vaccineren voor griep
 - × 05/10/2023 federaal parlement OK tot december 2024

De vaccins

- ▶ Aantal infecties waartegen het VVP bescherming biedt, via gratis vaccins

- ▶ Stelselmatige toename over de jaren

Bron:

- Theeten H. History of Vaccination in Belgium in Theeten H. Assessment of immunization programs through serological surveys and immunization coverage studies. PhD thesis. 2011, Antwerp.
- Website Departement Zorg: <https://www.zorg-en-gezondheid.be/per-domein/infectieziekten-en-vaccinaties/vaccinaties/vaccinaties-over-de-jaren-heen>

De vaccins

- ▶ Preferentiële keuze voor combinatievaccins in het VVP
 - 2004: hexavalent vaccin (IPV-DTPa-Hib-HBV)

- ▶ Streven naar uitbreiding van de doelgroep (leeftijd, gender, dosissen) van het VVP
 - 1995: 2de dosis Mazelen-Bof-Rubella
 - 2018: Difterie-tetanus-pertussis(a)
 - × Iedere zwangerschap
 - × Herhalingsinenting iedere 10j alle volwassenen
 - 2019: genderneutrale HPV vaccinatie (voorheen alleen meisjes)

Bron:

- Theeten H. History of Vaccination in Belgium in Theeten H. Assessment of immunization programs through serological surveys and immunization coverage studies. PhD thesis. 2011, Antwerp.
- Website Departement Zorg: <https://www.zorg-en-gezondheid.be/per-domein/infectieziekten-en-vaccinaties/vaccinaties/vaccinaties-over-de-jaren-heen>

De vaccins

- ▶ Streven van het VVP naar bredere bescherming binnen één ziekte
 - 2011: van 7- naar 13-valent pneumokokkenvaccin
 - 2018: van 4- naar 9-valent HPV vaccin
 - 2023: van Men. C naar Men. ACWY
 - Soms – weliswaar veelal tijdelijk - omgekeerd (kosten/baten)
 - × 2014: van 4- naar 2-valent HPV vaccin
 - × 2015: van 13- naar 10- valent pneumokokken vaccin

Bron:

- Theeten H. History of Vaccination in Belgium in Theeten H. Assessment of immunization programs through serological surveys and immunization coverage studies. PhD thesis. 2011, Antwerp.
- Website Departement Zorg: <https://www.zorg-en-gezondheid.be/per-domein/infectieziekten-en-vaccinaties/vaccinaties/vaccinaties-over-de-jaren-heen>

slido

Gratis $\neq$ gratis:
**Hoeveel kosten alle “gratis” vaccins in
het Vlaamse programma samen op dit
moment per jaar?**

① Start presenting to display the poll results on this slide.

Kwaliteitsaspecten van het vaccinatieprogramma

- ▶ Kwaliteit: aspect dat bijdraagt tot “laagdrempelig en duurzaam aanbod” via zorg voor:
 - Vermijden dat VVP tweederangs oplossing is, of zo gezien wordt;
 - Vermijden van opportuniteitskosten en dus zoveel mogelijk preventie kunnen aanbieden per gespendeerde euro;
 - × Goede wetenschappelijke en operationele sturing van de keuzes
 - × Gebruik maken van “beste koop” via overheidsopdrachten
 - × Opvolging performantie (bv vaccinatiegraadstudies) en bijsturing
 - Vermijden onnodige kosten (vervangen verloren vaccins koudeketen incidenten.)
 - Een krachtig publiek-maatschappelijk engagement creëren en dus een **gezondheidsdoelstelling**

Dank

Team Infectieziektebestrijding en Vaccinaties

Aanspreekpunten Vaccinaties

dr. Heidi Theeten – heidi.theeten@vlaanderen.be

dr. Veerle Jong – veerle.jong@vlaanderen.be

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Traject naar nieuwe gezondheidsdoelstellingen

Rosanne Wouters

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Strategische doelstellingen

**Hoofd-
doelstelling**

**Baby's, kinderen
en jongeren**

Volwassenen

**Specifieke
groepen**

Operationele doelstellingen

Volgens 5 invalshoeken

**Wetenschappelijke onderbouwing
& optimale budgetbesteding**

**Beschikbaarheid & analyse
van vaccinatiegegevens**

**Communicatie
& informatie**

**Vaccinatie-
vertrouwen**

**Laagdrempelig
aanbod & toegang**

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Strategische doelstellingen

**Hoofd-
doelstelling**

**Baby's, kinderen
en jongeren**

Volwassenen

**Specifieke
groepen**

Operationele doelstellingen

Volgens 5 invalshoeken

**Wetenschappelijke onderbouwing
& optimale budgetbesteding**

**Beschikbaarheid & analyse
van vaccinatiegegevens**

**Communicatie
& informatie**

**Vaccinatie-
vertrouwen**

**Laagdrempelig
aanbod & toegang**

6 werkgroepen

**Medisch-
wetenschappelijk**

Betaalbaarheid

Data & IT

Communicatie

**Vaccinatie-
vertrouwen**

Operationeel

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Strategische doelstellingen

► Betaalbaarheid

→ innovatieve benaderingen m.b.t. betaalbaarheid van de vaccinatiekalender

► Operationeel

→ implementatie en organisatie van het gevoerde vaccinatiebeleid

& informatie

vertrouwen

aanbod & toegang

6 werkgroepen

Medisch-
wetenschappelijk

Betaalbaarheid

Data & IT

Communicatie

Vaccinatie-
vertrouwen

Operationeel

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Brainstorm

- Informatie & verwachtingen
- Huidige en toekomstige situatie
- Prioriteiten om tot de toekomstige situatie te komen

REEKS 1

april/mei 2022

Aanbevelingen

- Formuleren van aanbevelingen rond de prioriteiten.

REEKS 2

juni 2022

Acties

- Toelichting van uitgewerkte aanbevelingen en acties
- Aanscherpen van acties via feedback

REEKS 3

december 2022

Brainstorm: aanbevelingen duurzaam

- ▶ Financieringsbronnen
 - Afstemming tussen verschillende niveaus van financiering
- ▶ Methodes van budgettoewijzing
 - Transparantie en kennis van budgetten voor preventie

Operationele doelstelling

Tegen 2030 zetten we extra in op maximale gezonde levensjaren en gezondheidsgelijkheid aan de hand van wetenschappelijke onderbouwing van het vaccinatiebeleid, dit met voldoende beschikbare financiële middelen.

Brainstorm: prioriteiten laagdrempeligheid

Bereik & aanbod

1. Proximiteit en laagdrempeligheid voor de burger
2. Populatiemanager inzetten bij doelgroepen

Samenwerkingen hertekenen

1. Samenwerkingen m.b.t. vaccinaties hertekenen, meer actoren betrekken
2. Heldere afspraken en goede informatiedoorstroom tussen de verschillende actoren

Gezondheidswerkers en vaccinatoren

1. Gebruik maken van verschillende types vaccinatoren
2. Inzetten op registraties voor alle vaccinaties

Operationele doelstellingen

Tegen 2030 behouden we het principe van **gratis beschikbaar** stellen van vaccins opgenomen in het vaccinatieprogramma, voor welbepaalde doelgroepen, tot **bij de vaccinator**.

Operationele doelstellingen

Tegen 2030 behouden we het principe van **gratis beschikbaar** stellen van vaccins opgenomen in het vaccinatieprogramma, voor welbepaalde doelgroepen, tot **bij de vaccinator**.

Tegen 2030 hebben we het **vaccinatieproces vereenvoudigd** en verloopt de **samenwerking** tussen vaccinatoren, lokale partners en andere organisaties meer gecoördineerd.

Heidi Theeten:

Mogelijke acties

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

slido

**Scoor het huidige aanbod
op laagdrempeligheid
(minder sterren = minder
laagdrempelig)**

① Start presenting to display the poll results on this slide.

slido

**Welke groepen zijn
momenteel moeilijk te
bereiken?**

① Start presenting to display the poll results on this slide.

Voorspellers van ondervaccinatie

→ Jonge kinderen die:

- × In grote gezinnen opgroeien
- × Lage socio-economische status
- × Niet bij Kind en Gezin gevaccineerd of wisselen van vaccineerder

→ Schoolkinderen die:

- × Enig kind zijn
- × Vaak ziek zijn/chronische ziekte
- × Met afwijkende schoolcarrière
- × Met niet-Belgische origine

Voorspellers van ondervaccinatie

→ Zwangeren met:

- × Multipariteit
- × Lage socio-economische status
- × Alleenstaand
- × Niet-Belgische origine
- × Wonen in een grootstad

→ Gezondheidswerkers met:

- × Laag opleidingsniveau
- × Niet-Belgische origine
- × Jonge leeftijd
- × Niet-arts

**Welke praktische drempels
ziet u voor vaccinatie?**

① Start presenting to display the poll results on this slide.

Wat komt er uit studies in Vlaanderen?

- ▶ Redenen van ongelijkheid in vaccinatie bij kinderen
 - Financieel: bij vaccins die niet gratis zijn
 - Logistiek: als vaccinatie niet voor iedereen even makkelijk is
 - × Te ver
 - × Onmogelijke timing
 - × Geen opvang voor (zieke) broers/zussen
 - × Geen vaste woonplaats/school
 - Individueel
 - × Wantrouwen
 - × Weinig contact met gezondheidswerkers
 - × Vaccinatie is niet medisch aangewezen

Wat komt er uit studies in Vlaanderen?

► Redenen van ongelijkheid in vaccinatie bij volwassenen

→ Logistiek

- × Zwangere: bevalling niet in materniteit
- × Gezondheidswerker: geen vaccinatie op eigen dienst
- × Gezondheidswerker: moeten inschrijven voor vaccinatie

→ Individueel

- × Gezondheidswerker: Niet overtuigd van gevaar van de ziekte

slido

Wat is de belangrijkste ontbrekende schakel om, los van vaccinatievertrouwen, het huidige effectieve bereik verder te verbeteren?

① Start presenting to display the poll results on this slide.

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Hoe kunnen we het laagdrempelig aanbod in de toekomst garanderen?

Uitbreiding vaccinatoren

- ▶ Van aantal en diversiteit (meer beroepsgroepen)
- ▶ Van kwaliteit (specifieke opleiding)

Stakeholder management

- ▶ Optimaliseren van samenwerking tussen vaccinatoren, organisaties met terreinwerking en (lokale) partners
 - Rollen beter bepalen
 - Gemeenschappelijke doelen afspreken

Dashboarding

- ▶ Ontwikkeling en implementatie van dashboards voor zowel vaccinatoren als beleidsmakers
 - Vaccinatiegraad per vaccindosis
 - Trends in de tijd
 - Vaccinatiegegevens koppelen aan populatiegegevens
 - ...

- Belangrijke hulpmiddelen bij populatiemanagement

Werkgevers betrekken

- ▶ Werknemers laten vaccineren om overdracht naar klanten te voorkomen
 - Zorgpersoneel
 - Professionelen die werken met jonge kinderen
 - Werknemers in voedingssector

Vorming in het onderwijs

- ▶ Gezondheidsgeletterdheid en minimale basiskennis over vaccinatie bij jongeren garanderen
 - Ondersteunen met educatief materiaal
 - Via eindtermen onderwijs

Wegwerken van drempels

- ▶ Drempels beter in kaart brengen
- ▶ Specifieke oplossingen zoeken & realiseren

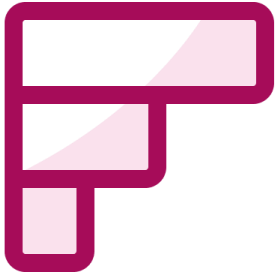
Outreaching werken

- ▶ Bestendigen en uitbreiden van mobiel vaccinatieteam
- ▶ Onvoldoende bereikte groepen beter identificeren
- ▶ Lokale sleutelfiguren inzetten

Doelgroepgerichte communicatie

- ▶ Beleid per doelgroep uitwerken
- ▶ Kanalen per doelgroep bepalen
- ▶ Doelgroepspecifiek materiaal

slido

Rangschik 3 meest prioritaire acties

① Start presenting to display the poll results on this slide.

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

**Welke suggesties voor het beleid wil je nog delen
m.b.t. laagdrempelig en duurzaam aanbod?**

Vlaanderen

is zorgzaam en
gezond samenleven

**Bedankt voor uw aandacht en
uw medewerking**